

Tiililä-seura 4.4.2017
Eero Junkkaala
Ilkka Seppälän muistiinpanot

Kirjani viidennestä herätysliikkeestä ja sen synnyttämä keskustelu

Alustus

Olen pesunkestävä viidesläinen. Kirjapaja pyysi minua kirjoittamaan viidennestä herätysliikkeestä henkilökohtaisen esityksen. Se ei ole historiaa vaan nimensä mukaisesti henkilökohtainen näkökulma: Näin minä sen näen. Kirjani herätti alkuun paljon keskustelua. Suuri osa arvostelusta on ollut myönteistä: Kiitos kun kirjoitit, olen samaa mieltä. Kirjaa arvioitiin Kotimaassa positiivisesti. Uudessa Tiessä päätoimittaja Leif Nummela – hieman yllättävästi – kysyi, kuka on poikennut kirkon perinteisestä linjasta. Perusta lehdessä Keijo Rainerma tyytyi: olet luopunut Raamatusta. Myös Sley arvosteli. Uudessa Tiessä käytiin pitempään keskustelua suhteesta naispappeuteen, evoluutioon ja Raamatun arvovaltaan, kunnes keskustelulle pantiin piste. Kysymykseeni, missä kohdassa Raamatussa on kielteinen kanta naispappeuteen, Vesa Ollilainen ja Niilo Räsänen löysivät yli kymmenen kohtaa, jotka liittyivät harhaoppeihin. Myös Kotimaan suojele kirjaan nähtiin viidesläisten keskuudessa varoittavana merkinä. Mielestäni luotan edelleen Raamattuun, mutta en löydä sieltä uskottavaa esitystä luomiselle lyhyessä ajassa, vaan olen teistisen evoluution kannalla. Suhteestani Räsäseen minulla oli myönteistäkin kokemusta, vaikka olenkin täysin eri mieltä hänen raamatuntulkinnastaan. Kuitenkin Räsäsen arvostelu Uuras Saarnivaaran raamatuntulkinnasta oli osittain oikeutettua. Mielestäni Raamattu ja evoluutio voidaan yhdistää. Paras myönteinen kritiikki oli: Tämä kirja on tuonut uudenlaista itsekriittistä tarkastelua viidennen liikkeeseen. Viidettä herätysliikettä vaivaa legalismi, sisäänrakennettu, puristava vaatimus mukautua samaan kaavaan – tai ulos. On myös joukko entisiä viidesläisiä, joita on ahdistanut liikkeessä. Evankelisten opillisuus ei ole samalla lailla puristavaa – siellä nuoret seuraavat vanhempien traditiota ilman ahdistavaa oloa. Viidesläiset vaativat uskoontulon kokemusta ja mielellään päivämääriä. Me viidesläiset taistelemme liberaaliteologiaa vastaan, mutta otammeko kriittistä kantaa toiseen ääripäähän eli amerikkalaiseen fundamentalismiin: äkkiväärään raamatuntulkintaan, kirjaimelliseen luomiskatoon kuudessa kalenteripäivässä. Vaikein on virkakysymys.

Kirjassani en sano kannattavani naispappeutta, mutta kannatan yhteistyötä naispappien kanssa. Tässä KRS on omalla ongelmattomalla linjallaan. Tässä kirkollisessa tilanteessa on valittavana kolme linjaa suhteessa naispappeuteen: (1) Yhteistyö ja naispappeuden hyväksyntä, (2) yhteistyö, vaikka ei pidä naispappeutta oikeana virkaratkaisua, (3) kieltäytyminen yhteistyöstä, koska naispappeus on vastoin Raamattua ja omaatuntoa.

Keskustelu

Eero Junkkaala: Jos ei suostu yhteistyöhön naispappien kanssa, ei kirkossa pääse julistamaan. Onko se sukupuoli niin tärkeä kysymys? Olen pragmaattinen saadakseni toimia vapaasti julistajana kirkossa. Tämä pätee erityisesti Ruotsissa.

Timo Junkkaala: Ollessani SRO:n toiminnanjohtajana saatoin olla seurakunnissa niin paljon kuin halusin. Aikani ei riittänyt kaikkiin kutsuihin puhua kirkossa.

Reijo Arkkila: Kirjassa jää suuri aika-aukko käsittelemättä – 1970-luvulta aina 2010-luvulle. Miksi? Ja miksi otit naispappeuteen toisenlaisen asenteen ja syytät kirjassasi meitä jyrkkyydestä? Eikö meillä ole lupa pysyä kannassamme?

Tuntematon (mies): Jos yhteisössä ei suvaita kritiikkiä, se on lähtökohtaisesti ahdistavaa.

Arja Grön: Eikö viides herätysliike voisi nyt paremmin, jos sillä olisi hyväksytty yhteistyön linja. Nyt miespapit menevät ”turvakaupunkeihin” ja meidän maallikkonaisten on otettava vastuu seurakuntatyössä. Erkki Ranta teki jalosti, kun pysyi kirkkoherrana loppuun asti. Kun ikäännymme, tuleeko meistä radioseurakunta liikuntaesteiden vuoksi?

Tuntematon (nainen): Olen huolissani kirkon tulevaisuudesta. Pitäisikö meidän pelastaa kirkko?

Seppo Suokunnas: Seurakunnassa toimiminen on ongelma. Miten pitäisi muuntautua yhteistyökykyiseksi niin, että se kelpaisi. Pekka Jokiranta on tässä hyvä esimerkki – hän on pitäytynyt perinteiseen raamattuopetukseen Hakunilan seurakunnassa ja tulee samalla toimeen naispappien ja liberaalin kirkkoherran kanssa. Henkilösuhteet ovat tärkeitä.

Topias Tanskanen: Olen pessimistinen. Sley rakentaa omia seurakuntia eli jumalanpalvelusyhteisöjä. Kirkko tulee hajoamaan 20–30 vuodessa. Virkakysymystä ei saada ratkaistuksi niin, etteikö se aja meitä ulos kirkosta. Omassa paikallisseurakunnassa olemme yksinäisiä.

Reijo Arkkila: Mitä tulee STI:iin, niin Sley on siinä vaikuttanut merkittävästi yhteistyön syntymiseen Sley:n ja viidennen herätysliikkeen välille. Sley on pieperiläinen.

Liisi Jokiranta: Viidennen liikkeen ongelma Sley:een nähden on kokoustilojen puute. Tämä on maallikkoliike, eikä meillä ole omia tiloja. Lakihenkisyys on meillä vaarana. Kirkko muuttuu yhä hankalammaksi yhteistyön suhteen.

Seppo Suokunnas: Herätysliikkeillä on yhteinen huoli tulevasta sukupolvesta. Kotihartaudet ovat tärkeä apu ongelmaan. Ei ole päivän selvää, että Sley:n nouseva sukupolvi seuraa mukana.

Kristian Perret: On kirkkohistoriallisesti merkittävää, että niin moni herätysliike on mukana STI:ssä, kuten SLEF.

Matti Korpiaho: Minua kiinnostaa tietää, mikä sai sinut lähtemään vapaammille vesille. Hieno näköala, että pystyt tekemään näin. Jos ajattelee ja toimii niin kuin Eero, joutuuko siitä maksamaan jotain viidennessä herätysliikkeessä? (Kyllä hän on kertomansa mukaan joutunut maksamaan jotain).

Lauri Melamies: En ole lukenut kirjaa, mutta onko kysymys lain ja evankeliumin erottamisesta vaikuttanut 70-luvun jälkeiseen kehitykseen?

Martti Kola: Johtopäätös edellisistä puheenvuoroista: vahvistakaamme STI:a.

Olavi Peltola: Miksi 70-luvun jälkeen ei ole kerrottavaa? Vuoden 1974 jälkeen pääsimme paneutumaan itse työhön. Meidän on valittava kahdesta pahasta pienempi. Eero avartaa liikaa. Minulla on vihapuheongelma – totuudessa pysyminen on vaikeaa ilman kovaa kritiikkiä. Mennään äärimmäisyyksiin, kun Pekka Reinikainen kirjoittaa, että on valittava Eero tai Jeesus. Virkakysymystä en ole pitänyt tärkeänä – tässä olen maallikko. Sley:n sakramenttikorostuksen sijaan tukeudun kirjoitettuun Sanaan: ”En halunnut tietää teidän luonanne mistään muusta kuin Jeesuksesta Kristuksesta, en muusta kuin ristiinnaulitusta Kristuksesta” (1. Kor. 2:2).

Eero Junkkaala: En tykkää ajatuksesta, että kirkko menee metsään. Meidän tulee julistaa Jumalan sanaa. Meillä Suomessa on homokysymyksessä konservatiivinen asenne verrattuna muihin Pohjoismaihin. Miksi menin Lähetyseuraan? Halusin palvella lähetystä, vaikka kritisoin Seppo Rissasta yhden lähetyskanavan näkemyksestä. Halusin avarammille vesille, ja tie avautui. Sain opettaa kuusi vuotta vapaasti Lähetyseurassa ilman mitään ongelmia eri työkentillä. Lähetyseuran johdon tyhmyys päätöksessä vihkiä homopari työhön ei vaikuttanut varsinaiseen kenttätööhön.

Reijo Arkkila: Emme tiedä tulevaisuutta, voi tapahtua ihmeitä. Herra voi vielä antaa kirkkoon herätyksen ajat.

Urpo Koskela: Minä kamppailin 25 vuotta lainalla. Galatalaiskirje ja Lutherin Sidottu ratkaisivalta (kahlasin sen läpi viisi kertaa) olivat ratkaiseva apu.

Martti Kola: Miten evankeliset näkevät tulevaisuuden?

Seppo Suokunnas: Vahvistamme omaa näkemystämme, mutta emme pärjää yksin kirkossa. En näe kauhukuvia. Rukoilen herätystä.

Matti Korpiaho: Entä järjestö, joka haluaa toimia avarammin? Kokemukseni Herättäjän, Sley:n ja Kansanlähetyksen kesäjuhlista on sama: kaikilla on mukana samanlainen joukko eri sukupolvia evankeliumin kuulossa.

Olavi Peltola: Ratkaiseva asia minulle on ollut Paavo Ruotsalaisen ihmeellinen oivallus: Jumala vanhurskauttaa jumalattoman (Room. 4). – Ketkä rakensivat rukoushuoneet?

Reijo Arkkila: Oma väki rakensi ne välillä 1900–1950 turvapaikaksi oikealle opille.

Olavi Peltola: Kirkossa totuus on vallan väline. Kirkko vihaa raamattu-uskollisia.

Topias Tanskanen: Olen pessimisti kirkon tulevaisuuden suhteen, vaikka Eero kommentoi minulle, ettei pidä olla kyyninen. Viikonloput Lempäälässä pitävät vielä toivoa yllä. Jaana Hallamaa on todennut, että Helsinki on kirkon tulevaisuuden profetallinen merkki. Kiinnittäkää huomio vielä näkymättömissä olevaan uhkakuvaan: nuoret aikuiset eroavat kirkosta eivätkä kastata lapsiaan. Vakavasti otettava haaste!

Pekka Jokiranta: Olemme toimineet 40 vuotta Hakunilan seurakunnassa. Siellä on edelleen työnteekijöitä, jotka hoitavat nuoria uskovia. Siellä on myös Seppo Suokunnas perheineen. Joka keskiviikko kymmenen vuoden ajan on kirkkoon kokoontunut 50–80 henkeä perinteiseen raamattuopetukseen, mukana myös naispappeja kenenkään häiritsemättä. Olin kirkkoherran pyynnöstä 8 kuukautta sijaisena. Hän kysyi kaksi kysymystä: pelkääkö naispappeja, ja miten tulen toimeen hänen, liberaalin kirkkoherran, kanssa. Totesin että ei ole ongelma, jos hän tulee toimeen minun kanssani. Ei pelätä. Mennään eteenpäin ja pidetään opista kiinni.

Jari Rankinen: Jumala voi tehdä ihmeellisiä asioita. Olen kulkenut toisenlaista tietä. Minulla on suuri kipu. En voi tehdä toisin – menen sisäisesti rikki. Silti taustani on seurakunta ja haluni toimia seurakunnassa. Olen kokenut Jumalan ihmeeksi, että olen palvellut paikassa, jossa 100–200 ihmistä tulee jatkuvasti koolle kuulemaan opetusta. Vaikea sanoa tulevaisuudesta, herätys on mahdollinen. Toisaalta Topiaksen realismikin on mielessä. Jumalanpalvelusyhteisöt kokoavat ihmisiä. Virossa 15% kuuluu kirkkoon, mutta tosiasiallisesti se ei poikkea kovinkaan paljon Suomen kirkosta, kun ajatellaan aktiivisten jäsenten määrää.

Eero Junkkaala: Kiitän keskustelusta ja mainitsen vielä Raamatunopetusakatemia myönteisenä asiana.

(Editointi Hannu Väliäho)